

Здійснення суб'єктивного корпоративного права: етапи становлення, сучасний стан, шляхи розвитку

У наш час поняття «корпорація», «корпоративні правовідносини», «суб'єктивні корпоративні права» активно використовуються в науковому обігу не лише вченими-цивілістами, а й представниками науки господарського права. Разом з тим питання про доктринальне і легальне визначення вказаних категорій досі залишається не вирішеним. Що ж розуміти під вказаними поняттями? Питання риторичне. Саме вивченню становлення і розвитку наукової думки та законодавчих підходів до тлумачення категорії «суб'єктивне корпоративне право» і механізмів його реалізації присвячене монографічне дослідження Ю. М. Жорнокуя «Цивилистическая основа реализации субъективного корпоративного права»¹.

У рецензованій монографії порушена актуальна проблема, пов'язана зі з'ясуванням сутності суб'єктивного корпоративного права як простої (універсальна єдність) або складної (множинність прав) правової категорії. Автором визначено коло проблемних моментів, характерних для існуючих на сучасному етапі наукових підходів стосовно обраної проблематики. Слід звернути увагу на чітку побудову викладеного матеріалу та аргументацію висновків, зроблених за результатами проведеного дослідження.

¹ Жорнокуй Ю. М. Цивилистическая основа реализации субъективного корпоративного права : монография / Ю. М. Жорнокуй. – Харьков : Золота миля, 2012. – 186 с.

Монографія відрізняється науковою новизною запропонованих автором підходів до розкриття актуальних питань реалізації суб'єктивного корпоративного права. Її структура є послідовною і узгодженою, підпорядковується загальній меті дослідження і складається з трьох глав, які містять вісім параграфів, кожен з яких присвячений окремому етапу дослідження. Перша глава виступає своєрідною основою для подальшого наукового пошуку, де розкривається історичне становлення наукової думки про корпорації, корпоративні відносини і безпосередньо про суб'єктивне корпоративне право. Позитивне враження складається стосовно авторської позиції, викладеної у другому параграфі цієї ж глави, де проводиться порівняльний аналіз поняття «суб'єктивне корпоративне право» з такими категоріями, як «законний інтерес» (с. 41–57) і «секундарне право» (с. 58–65).

У наступній главі аналізуються питання, пов'язані із встановленням суб'єктного складу корпоративних відносин і об'єктів корпоративних прав. Слід звернути увагу на опрацювання автором монографії значного масиву літератури, присвяченої визначенню його позиції, стосовно встановлення кола осіб, яких можна визнати суб'єктами корпоративних відносин.

Особливе місце займає третя глава монографічного дослідження, яка містить чотири параграфи, присвячені по-

няття здійснення суб'єктивного корпоративного права; межах і обмеженням під час здійснення суб'єктивного корпоративного права; формам здійснення суб'єктивного корпоративного права і виконанню корпоративного обов'язку. Автором порушено актуальну проблему, що пов'язана з реалізацією суб'єктивного корпоративного права як одного з елементів змісту корпоративного правовідношення. Проте на особливу увагу заслуговує розширений підхід, за яким науковий пошук не обмежується виключно досліджуваною категорією, до уваги береться і досконало вивчається «противага» такому праву – корпоративний обов'язок (с. 150–163).

Аналіз монографії свідчить, що автор проводив дослідження з використанням значної кількості вітчизняних і закордонних наукових праць, а також актів законодавства України і зарубіжних країн. Характер викладу матеріалу в рецензованій праці вказує на науковий стиль подання інформації, точність, логіку і належну аргументацію наукових позицій, що також досягається завдяки використанню юридичної термінології і дозволяє читачеві більш глибоко сприймати і розуміти сутність поданої інформації.

Висновки за монографією мають, безсумнівно, авторський характер і є внеском у юридичну науку. Монографія містить цілу низку пропозицій щодо вдосконалення корпоративного законодавства, що мають належну наукову і науково-практичну аргументацію, які можуть бути використані в законотворчому процесі.

У той же час, як і будь-яка творча праця, рецензована монографія не позбавлена і деяких недоліків. Так, наприклад, на с. 66, 166 автор доходить висновку, що в корпоративних відносинах замість поняття «секундарне право» доцільніше використовувати категорію «секундарна правомочність», пояснюючи це змістом суб'єктивного корпоративного права. Ураховуючи те, що концепція секундарних прав, напрацьована німецькими вченими, стосувалась безпосередньо самостійних цивільних прав, а не їх складових елементів – правомочностей, автору необхідно посилити свою наукову аргументацію з цього питання. Крім вказаного, на с. 66 зроблено висновок про те, що законний інтерес відіграє особливу роль у формуванні змісту і обсягу суб'єктивного корпоративного права. У порядку рекомендації автору хотілося б вказати на недостатність аргументації позиції стосовно можливості за допомогою законного інтересу сформулювати зміст суб'єктивного корпоративного права.

У цілому ж необхідно зазначити, що монографія «Цивилистическая основа реализации субъективного корпоративного права», виконана Ю. М. Жорнокуєм, становить значний науковий інтерес і заслуговує на увагу практикуючих юристів, економістів, викладачів, аспірантів і студентів юридичних і економічних вищих навчальних закладів, яких цікавлять питання правового регулювання корпоративних відносин.

Р. Майданик, завідувач кафедри цивільного права Київського національного університету імені Тараса Шевченка, доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України